

KRAJOWA RADA SPÓŁDZIELCZA

NACZELNY ORGAN SAMORZĄDU SPÓŁDZIELCZEGO

00-013 Warszawa, ul. Jasna 1, Skrytka pocztowa 16
e-mail: krs@krs.com.pl, <http://www.krs.com.pl>
tel. +48 22/596-43-00, +48 22/596-45-00, tel./fax +48 22/827-43-21

Warszawa, dnia 15.02.2024 r.

SIB/SP/6/2024/MM/EJ

Szanowny Pan
Przemysław Sobolewski
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Szanowny Panie Dyrektorze,

W odpowiedzi na otrzymane zapytanie o liczbę działających spółdzielni rolników oraz potrzebne zmiany w systemie wsparcia tych spółdzielni, w związku z trwającymi pracami nad zmianą ustawy z dnia 4 października 2018 r. o spółdzielniach rolników, Krajowa Rada Spółdzielcza przekazuje poniżej odpowiedź.

W założeniu, ta **nowa forma spółdzielni - traktowana jako przedłużenie gospodarstwa rolnego** - miała pomóc drobnym wytwórcom wprowadzać na rynek produkty rolne i żywność pochodzące z ich gospodarstw rolnych, w tym z tzw. „małego przetwórstwa”, poprzez rolniczy handel detaliczny oraz sprzedaż bezpośrednią (sprzedaż przydomowa, sprzedaż na targowiskach oraz w obrocie lokalnym i krajowym - prowadząc własne sklepy, wstawiając swoje produkty do innych sklepów lub sprzedając je przez Internet). Niestety, według danych KRS od czasu uchwalenia ustawy **powstały jedynie 3 spółdzielnie rolników** (wykaz przekazujemy w załączeniu).

Główne powody braku tworzenia spółdzielni rolników:

- brak wsparcia na tworzenie i rozwój spółdzielni rolników, w tym na pokrycie kosztów administracyjnych,
- brak wiedzy wśród rolników o warunkach tworzenia i działania spółdzielni rolników,
- problemy w zebraniu 10 chętnych rolników do założenia spółdzielni rolników,
- brak dedykowanego wsparcia dla mikro i małych spółdzielni w ramach Planu Strategicznego WPR 2023-2027,
- brak zwolnień podatkowych (z podatku od dochodu oraz podatku od nieruchomości) dla spółdzielni rolników mających status mikro i małego przedsiębiorstwa, bez ograniczenia do pomocy de minimis,
- brak promocji i upowszechnienia informacji nt. spółdzielni rolników i roli jaką one mogą pełnić w poprawie dochodów rolników.

Większość z w/w barier (których pełny katalog jest obecnie znany) KRS zgłaszała już na etapie prac nad uchwaleniem w/w ustawy w latach 2017-2018, w tym w szczególności zwolnienia podatkowe oraz brak wsparcia na pokrycie kosztów administracyjnych spółdzielni w pierwszych latach jej działania. KRS przekazywała wówczas swoje uwagi m.in. do MRiRW oraz Komisji Sejmowych (wybrane stanowiska dołączamy do niniejszego pisma). Obecnie główną propozycją Wnioskodawców przy nowelizacji ustawy jest zmniejszenie ilości osób wymaganych do założenia takiej spółdzielni, z dotychczasowych 10 członków na 4 członków. W wielu przypadkach zmniejszenie minimalnej liczby członków może pomóc w założeniu spółdzielni, natomiast

stanowi to jedną z kilku głównych barier ich tworzenia. Projekt zmiany ustawy, który obejmuje również zmiany w proporcjach udziałów w spółdzielniach rolników powołanych przez osoby prawne, nie wspomina o żadnych instrumentach wsparcia dla tej formy działalności, poza dotychczasowym zwolnieniem z podatku od dochodu oraz podatku od nieruchomości, ograniczonym do wielkości pomocy de minimis. Należy podkreślić, że tworząca się spółdzielnia nie posiada zazwyczaj nieruchomości i budynków, jak również znaczących dochodów, a w związku z tym w początkowej fazie działalności obecne zwolnienia podatkowe są przepisem „martwym”, jeśli chodzi o wsparcie tworzenia tych spółdzielni.

Rolnicy chętni do zrzeszenia się w spółdzielni rolników **nie otrzymują żadnego wsparcia, choćby na pokrycie kosztów administracyjnych** związanych z uruchomieniem i zarejestrowaniem spółdzielni, z czego mogą korzystać np. grupy producentów rolnych i organizacje producentów. **Proponujemy, aby tworzenie spółdzielni rolników i jej rozwój w pierwszych 5 latach działalności było wspierane kwotą 50 tys. zł rocznie przy minimalnej ustawowej liczbie członków spółdzielni (po zmianie ustawy) oraz 100 tys. zł rocznie przy 10 i więcej członkach.** Potrzebne jest także **dedykowane wsparcie tych spółdzielni w ramach programów pomocowych.** Obecnie spółdzielnie rolników chcąc uzyskać środki na inwestycje, muszą konkurować z innymi podmiotami - w tym z dużymi spółkami kapitałowymi - w ramach konkursów na uzyskanie wsparcia z działań Planu Strategicznego WPR 2023-2027 na realizację inwestycji. Potrzebne są więc **konkursy na udzielanie dotacji wspierających inwestycje dedykowane mikro i małym spółdzielniom.**

Jednocześnie, aby spółdzielnie rolników mogły powstawać, potrzebne jest **wprowadzenie zwolnień podatkowych** (z podatku od dochodu oraz podatku od nieruchomości) dla spółdzielni rolników mających status mikro i małego przedsiębiorstwa, **bez ograniczenia do pomocy de minimis** oraz **szeroka kampania informacyjna oraz działania szkoleniowo-doradcze** dla rolników oraz osób zajmujących się tą tematyką.

Mając powyższe na uwadze uważamy, że bez kompleksowego usunięcia w/w barier w tworzeniu i rozwoju spółdzielni rolników, nie będą one powstawać lub ich powstawanie i rozwój będą marginalne. Obecna sytuacja kryzysu na rynkach rolnych, w związku z głębokim spadkiem dochodów rolników w wyniku napływu tańszych produktów rolnych i żywności z Ukrainy oraz aspiracje tego kraju do członkostwa w UE, wymusza zmianę podejścia, celem poprawy dochodów rolników, aby mogli przetrwać na rynku.

Z wyrazami szacunku

dr inż. Mieczysław Grodzki
Prezes Zarządu
Krajowej Rady Spółdzielczej

Załączniki:

Wykaz spółdzielni rolników

Stanowisko KRS z dnia 05.06.2018 r. do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stanowisko KRS z dnia 12.06.2017 r. do Przewodniczącego Komisji RiRW Sejmu RP